



Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 3. júla 2014*

„Vyberanie colného dlhu — Zásada dodržiavania práva na obhajobu — Právo byť vypočutý — Osoba, ktorej je určené rozhodnutie o vybratí cla a ktorú colné orgány nevypočuli pred prijatím uvedeného rozhodnutia, ale iba následne po podaní námietky — Porušenie práva na obhajobu — Určenie právnych následkov nedodržania práva na obhajobu“

V spojených veciach C-129/13 a C-130/13,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Hoge Raad der Nederlanden (Holandsko) z 22. februára 2013 a doručené Súdnemu dvoru 18. marca 2013, ktoré súvisia s konaniami:

Kamino International Logistics BV (C-129/13),

Datema Hellmann Worldwide Logistics BV (C-130/13),

proti

Staatssecretaris van Financiën,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory T. von Danwitz, sudcovia E. Juhász, A. Rosas (spravodajca), D. Šváby a C. Vajda,

generálny advokát: M. Wathelet,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. januára 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Kamino International Logistics BV a Datema Hellmann Worldwide Logistics BV, v zastúpení: B. Boersma a G. Koevoets, poradcovia,
- holandská vláda, v zastúpení: K. Bulterman, B. Koopman a J. Langer, splnomocnení zástupcovia,
- belgická vláda, v zastúpení: M. Jacobs a J.-C. Halleux, splnomocnení zástupcovia,
- grécka vláda, v zastúpení: D. Kalogiros a K. Paraskevopoulou, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: holandčina.

— španielska vláda, v zastúpení: M. J. García-Valdecasas Dorrego, splnomocnená zástupkyňa,

— Európska komisia, v zastúpení: F. Wilman a B.-R. Killmann, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 25. februára 2014,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307), zmeneného a doplneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2700/2000 zo 16. novembra 2000 (Ú. v. ES L 311, s. 17; Mim. vyd. 02/010, s. 239, ďalej len „Colný kódex“), a zásady dodržiavania práva na obhajobu v súlade s právom Únie.
- 2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov, ktorých účastníkmi sú na jednej strane Kamino International Logistics BV (ďalej len „Kamino“) a Datema Hellmann Worldwide Logistics BV (ďalej len „Datema“) a na druhej strane Staatssecretaris van Financiën, týkajúcich sa uplatňovania zásady dodržiavania práva na obhajobu v rámci Colného kódexu.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 6 ods. 3 Colného kódexu znie:

„Rozhodnutia colných orgánov vydané v písomnej forme, ktorými boli žiadosti zamietnuté alebo ktoré sú v neprospech osôb, musia obsahovať odôvodnenie. Taktiež musia obsahovať poučenie o možnosti podania odvolania podľa článku 243.“

- 4 Hlava VII Colného kódexu týkajúca sa colného dlhu obsahuje kapitolu 3, ktorá upravuje vyberanie sumy tohto dlhu. Oddiel 1 tejto kapitoly 3 s názvom „Zápis colného dlhu do účtovnej evidencie a jeho oznámenie dlžníkovi“ obsahuje články 217 až 221 tohto kódexu.

- 5 Článok 219 ods. 1 Colného kódexu stanovuje:

„Lehoty na vykonanie zápisu do účtovnej evidencie ustanovené v článku 218 je možné predĺžiť:

- a) z dôvodov vyplývajúcich zo správneho usporiadania členských štátov a hlavne vtedy, ak sú účty centralizované, alebo
- b) ak zvláštne okolnosti bránia colným orgánom, aby uvedené lehoty dodržali.

Takto predĺžená lehota nesmie byť dlhšia ako 14 dní.“

- 6 Podľa článku 220 ods. 1 Colného kódexu:

„Ak suma cla vyplývajúca z colného dlhu nebola zapísaná do účtovnej evidencie v súlade s článkami 218 a 219 alebo ak bola zapísaná do účtovnej evidencie vo výške nižšej ako suma dlžná na základe právnych predpisov, zapíše sa suma cla, ktorá má byť vybratá alebo zostáva na vybratie do 2 dní odo

dňa, kedy sa colné orgány o tejto skutočnosti dozvedeli a môžu vypočítať sumu dlžnú na základe právnych predpisov a určiť dlžníka (dodatočné zapísanie do účtovnej evidencie). Táto lehota môže byť predĺžená v súlade s článkom 219.“

7 Článok 221 Colného kódexu znie:

„1. Akonáhle je suma cla zapísaná do účtovnej evidencie, musí byť oznámená dlžníkovi v súlade s ustanovenými postupmi.

...

3. Oznámenie dlžníkovi sa neuskutoční po ukončení obdobia troch rokov od dátumu, keď sa nadobudol colný dlh. Toto obdobie sa predlžuje od času, keď sa podá odvolanie v zmysle článku 243 na obdobie odvolacieho konania.

...“

8 Články 243 až 245 Colného kódexu tvoria súčasť hlavy VIII tohto kódexu s názvom „Odvolania“. Jeho článok 243 stanovuje:

„1. Každá osoba má právo podať odvolanie proti rozhodnutiu colných orgánov, ktoré sa týka uplatňovania colných predpisov, ktoré sa ich priamo a osobne dotýkajú.

...

Odvolanie musí byť podané v členskom štáte, kde bolo rozhodnutie prijaté alebo o jeho prijatie bolo požiadané.

2. Odvolanie môže byť podané:

- a) na prvom stupni colným orgánom určeným na tento účel členskými štátmi;
- b) na druhom stupni nezávislému orgánu, ktorým môže byť v súlade s platnými právnymi predpismi členských štátov súd alebo rovnocenný zvláštny orgán.“

9 Článok 244 Colného kódexu stanovuje:

„Podanie odvolania nemá odkladný účinok na výkon napadnutého rozhodnutia.

Colné orgány však prerušia výkon rozhodnutia, a to úplne alebo čiastočne, ak majú dôvodné pochybnosti o tom, či je napadnuté rozhodnutie v súlade s colnými predpismi, alebo ak hrozí dotknutej osobe nenahraditeľná škoda.

Ak je v dôsledku napadnutého rozhodnutia vymerané dovozné alebo vývozné clo, je prerušenie výkonu tohto rozhodnutia podmienené zabezpečením colného dlhu. Toto zabezpečenie však nemusí byť požadované, ak by táto požiadavka dlžníkovi, vzhľadom na pomery, spôsobila vážne hospodárske alebo sociálne ťažkosti.“

10 Podľa článku 245 Colného kódexu:

„Predpisy o postupe pri podávaní odvolania budú stanovené členskými štátmi.“

Holandské právo

- 11 Podľa § 4:8 ods. 1 všeobecného zákona o správnom práve (Algemene wet bestuursrecht, ďalej len „Awb“) správny orgán pred prijatím rozhodnutia, ktoré pravdepodobne spôsobí ujmu dotknutej osobe, ktorá o prijatie tohto rozhodnutia nežiadala, tejto osobe umožní vyjadriť sa, ak jednak uvedené rozhodnutie vychádza z okolností súvisiacich so skutočnosťami a záujmami, ktoré sa dotknutej osoby týkajú, a jednak samotná dotknutá osoba tieto informácie neposkytla.
- 12 § 4:12 ods. 1 Awb znie takto:
- „Správny orgán môže neuplatniť ustanovenia § 4:7 a 4:8, keď prijíma rozhodnutie, ktoré smeruje ku vzniku finančnej povinnosti alebo práva, ak:
- a) proti tomuto rozhodnutiu možno podať námietku alebo odvolanie a
 - b) negatívne dôsledky rozhodnutia možno plne odstrániť po podaní námietky alebo odvolania.“
- 13 Podľa § 6:22 Awb:
- „Rozhodnutie, proti ktorému je podaná námietka alebo odvolanie, môže orgán, ktorý rozhoduje o námietke alebo o odvolaní, nezrušiť napriek porušeniu písaného alebo nepísaného právneho pravidla alebo všeobecnej právnej zásady, ak možno pripustiť, že toto porušenie pravidla alebo zásady nepôsobilo dotknutým osobám ujmu.“
- 14 § 7:2 Awb stanovuje:
- „1. Pred rozhodnutím o námietke správny orgán ponúkne dotknutej osobe možnosť, že bude vypočutá.
2. Správny orgán o tom informuje v každom prípade osobu, ktorá námietky podala, i dotknuté osoby, ktoré v rámci prípravy rozhodnutia vyjadrili svoje stanovisko.“
- 15 Správne rozhodnutia môžu byť následne predmetom súdnej žaloby s možnosťou odvolania a kasačného opravného prostriedku.

Spory vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 16 V každom z konaní vo veci samej colný zástupca, teda Kamino vo veci C-129/13 a Datema vo veci C-130/13, podal v roku 2002 a v roku 2003 na príkaz rovnakého podniku vyhlásenia na účely prepustenia určitých tovarov, ktoré boli označené „záhradné prístrešky/stany na oslavy a bočnice“, do voľného obehu. Kamino a Datema deklarovali tieto tovary pod položkou 6 601 10 00 („záhradné alebo podobné slnečníky a dáždniky“) kombinovanej nomenklatúry a zaplatili clo so sadzbou 4,7 %, ktorá bola stanovená pre túto položku.
- 17 Na základe kontroly holandských colných orgánov daňový inšpektor usúdil, že uvedené zaradenie bolo nesprávne a že predmetné tovary mali byť zaradené pod položku 6 306 99 00 kombinovanej nomenklatúry („stany a kempingový tovar“), na ktorú sa uplatňuje vyššie clo 12,2 %.
- 18 V dôsledku toho daňový inšpektor rozhodnutiami z 2. a 28. apríla 2005 vydal výzvu na zaplatenie na základe článku 220 ods. 1 a článku 221 ods. 1 Colného kódexu, aby pristúpil k vyberaniu dodatočného cla, ktoré mali Kamino a Datema zaplatiť.
- 19 Žalobcovia vo veci samej nemali možnosť byť vypočutí pred vydaním týchto výziev na zaplatenie.

- 20 Každý z nich podal proti predmetnej výzve námietku u daňového inšpektora, ktorý ich po preskúmaní predložených argumentov zamietol.
- 21 Žaloby, ktoré podali žalobcovia vo veci samej proti týmto zamietavým rozhodnutiam, vyhlásil Rechtbank te Haarlem za nedôvodné. V odvolacom konaní Gerechtshof te Amsterdam potvrdil rozsudok, ktorý vydal Rechtbank te Haarlem, pokiaľ išlo o povinnosť žalobcov vo veci samej splniť si povinnosti vyplývajúce z predmetných výziev.
- 22 Kamino a Datema preto podali kasačný opravný prostriedok na Hoge Raad der Nederlanden.
- 23 Vo svojich návrhoch na začatie prejudiciálneho konania Hoge Raad der Nederlanden pripomína, že Gerechtshof te Amsterdam v odvolacom konaní so zreteľom na rozsudok Súdneho dvora vo veci Sopropé (C-349/07, EU:C:2008:746) usúdil, že daňový inšpektor porušil zásadu dodržiavania práva na obhajobu, keďže pred vydaním predmetných výziev na zaplatenie nedal dotknutým osobám príležitosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré boli základom pre dodatočné vymeranie cla.
- 24 Hoge Raad der Nederlanden však uvádza, že ani Colný kódex, ani uplatniteľné vnútroštátne právo neobsahujú procesné ustanovenia, ktoré by ukladali colným orgánom povinnosť, aby pred oznámením colného dlhu podľa článku 221 ods. 1 Colného kódexu poskytl colnému dlžníkovi možnosť vyjadriť jeho stanovisko k okolnostiam, o ktoré sa opiera dodatočné vymeranie cla.
- 25 Za týchto okolností Hoge Raad der Nederlanden rozhodol prerušiť konanie a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky, ktoré majú vo veciach C-129/13 a C-130/13 rovnaké znenie:
- „1. Je zásada ochrany práva na obhajobu správnymi orgánmi, ktorá je zakotvená v práve Únie, vhodná na to, aby ju vnútroštátny súd priamo uplatňoval?
 2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku:
 - a) Má sa zásada ochrany práva na obhajobu správnymi orgánmi, ktorá je zakotvená v práve Únie, vykladať v tom zmysle, že je porušená, keď adresát plánovaného rozhodnutia síce nebol vypočutý predtým, ako proti nemu správny orgán prijal opatrenie, ktoré sa ho nepriaznivo dotkne, ale v nasledujúcom správnom konaní (o námietke), ktoré predchádza podaniu žaloby na vnútroštátnom súde, dodatočne dostal možnosť byť vypočutý?
 - b) Určujú sa právne účinky porušenia zásady ochrany práva na obhajobu správnymi orgánmi, ktorá je zakotvená v práve Únie, podľa vnútroštátneho práva?
 3. V prípade zápornej odpovede na druhú otázku písm. b): aké okolnosti môže vnútroštátny súd zohľadniť pri stanovení právnych účinkov a môže vziať do úvahy osobitne to, či treba predpokladať, že ak by správne orgány neporušili zásadu ochrany práva na obhajobu, ktorá je zakotvená v práve Únie, konanie by prebehlo inak?“
- 26 Uznesením predsedu Súdneho dvora z 24. apríla 2013 boli veci C-129/13 a C-130/13 spojené na účely písomnej časti konania, ústnej časti konania a rozsudku.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 27 Svojou prvou otázkou chce vnútroštátny súd v podstate vedieť, či sa jednotlivci môžu pred vnútroštátnymi súdmi priamo dovolávať zásady dodržiavania práva na obhajobu správnymi orgánmi a z nej vyplývajúceho práva každej osoby byť vypočutý pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia, ktoré môže nepriaznivo ovplyvniť jej záujmy, ako sa uplatňujú v rámci Colného kódexu.
- 28 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že dodržiavanie práva na obhajobu predstavuje základnú zásadu práva Únie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je právo byť vypočutý v každom konaní (rozsudky Sopropé, EU:C:2008:746, body 33 a 36, a M., C-277/11, EU:C:2012:744, body 81 a 82).
- 29 Právo byť vypočutý v každom konaní je v súčasnosti zakotvené nielen v článkoch 47 a 48 Charty základných práv Európskej únie, ktoré zaručujú rešpektovanie práva na obhajobu a práva na spravodlivý proces v akomkoľvek súdnom konaní, ale aj v jej článku 41, ktorý zaručuje právo na riadnu správu vecí verejných. Odsek 2 uvedeného článku 41 stanovuje, že toto právo na riadnu správu vecí verejných zahŕňa najmä právo každého na vypočutie pred prijatím akéhokoľvek individuálneho opatrenia, ktoré by sa ho mohlo nepriaznivo dotýkať (rozsudok M., EU:C:2012:744, body 82 a 83). Pritom je namieste uviesť, že Charta základných práv Európskej únie nadobudla platnosť 1. decembra 2009, a preto sa ako taká neuplatní na konania, ktoré viedli k výzvam na zaplatenie z 2. a 28. apríla 2005 (pozri analogicky rozsudok Sabou, C-276/12, EU:C:2013:678, bod 25).
- 30 Podľa tejto zásady, ktorá sa uplatní vtedy, ak má správny orgán v úmysle prijať voči osobe rozhodnutie, ktoré nepriaznivo zasahuje do jej postavenia (rozsudok Sopropé, EU:C:2008:746, bod 36), sa musí osobám, ktorých záujmy toto rozhodnutie významnou mierou ovplyvňuje, umožniť, aby mohli účinne vyjadriť svoje stanovisko ku skutočnostiam, z ktorých správny orgán zamýšľa vychádzať pri svojom rozhodnutí (rozsudok Sopropé, EU:C:2008:746, bod 37).
- 31 Túto povinnosť majú správne orgány členských štátov, keď prijímajú rozhodnutia patriace do oblasti pôsobnosti práva Únie, napriek tomu, že uplatniteľná právna úprava takú formálnu požiadavku výslovne nestanovuje (pozri rozsudky Sopropé, EU:C:2008:746, bod 38; M., EU:C:2012:744, bod 86, ako aj G. a R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, bod 32).
- 32 Vo veci samej ani Colný kódex, ani uplatniteľná vnútroštátna úprava nestanovujú v kontexte konania týkajúceho sa dodatočného vymerania dovozného cla právo byť vypočutý príslušným colným orgánom pred zaslaním výzvy na zaplatenie. Vo vzťahu ku konaniu týkajúcemu sa dodatočného vymerania cla, a teda rozhodnutiu, ktoré patrí do pôsobnosti práva Únie, je navyše nesporné, že zásada dodržiavania práva na obhajobu sa na členské štáty uplatní.
- 33 Napokon v bode 44 rozsudku Sopropé (EU:C:2008:746) týkajúceho sa veci, v ktorej bola Súdny dvor položená otázka o zlučiteľnosti osem až pätnásťdňovej lehoty, ktorú vnútroštátne právo stanovilo na výkon práva daňovníka byť vypočutý pred prijatím rozhodnutia o vybratí cla, s požiadavkami zásady dodržiavania práva na obhajobu, Súdny dvor uviedol, že ak vnútroštátna právna úprava stanovuje lehotu na predloženie pripomienok zo strany zúčastnených osôb, je vecou vnútroštátneho súdu, aby sa so zohľadnením osobitných okolností veci ubezpečil, že táto lehota zodpovedá konkrétnej situácii dotknutej osoby alebo podniku a umožňuje im uplatniť ich práva na obhajobu so zreteľom na zásadu efektivity.
- 34 Z predchádzajúcich úvah vyplýva nielen to, že vnútroštátne správne orgány sú povinné dodržiavať právo na obhajobu, keď prijímajú rozhodnutia patriace do pôsobnosti práva Únie, ale aj to, že dotknuté osoby musia byť oprávnené dovolávať sa jeho dodržiavania priamo pred vnútroštátnymi súdmi.

35 Preto treba na prvú otázku odpovedať tak, že jednotlivci sa môžu pred vnútroštátnymi súdmi priamo dovoľávať zásady dodržiavania práva na obhajobu správnymi orgánmi a z nej vyplývajúceho práva každej osoby byť vypočutý pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia, ktoré môže nepriaznivo ovplyvniť jej záujmy, ako sa uplatňujú v rámci Colného kódexu.

O druhej otázke písm. a)

36 Svojou druhou otázkou písm. a) chce vnútroštátny súd v podstate zistiť, či zásada dodržiavania práva na obhajobu a osobitne právo každého byť vypočutý pred prijatím nepriaznivého individuálneho opatrenia sa majú vykladať v tom zmysle, že právo na obhajobu príjemcu výzvy na zaplatenie, ktorá bola vydaná v kontexte konania týkajúceho sa dodatočného vymerania dovozného cla na základe Colného kódexu, je porušené, ak ho správny orgán nevypočul pred vydaním rozhodnutia, hoci mohol vyjadriť svoje stanovisko neskôr vo fáze správneho konania o námietke.

37 Na účely odpovede na túto otázku treba najprv pripomenúť cieľ, ktorý sleduje zásada dodržiavania práva na obhajobu, osobitne pokiaľ ide o právo byť vypočutý.

38 Podľa Súdneho dvora účelom pravidla, podľa ktorého sa príjemcovi rozhodnutia spôsobujúceho ujmu musí umožniť, aby pred prijatím rozhodnutia predložil pripomienky, je to, aby príslušný orgán rovnako účelne prihliadol na všetky relevantné skutočnosti. Aby sa zaručila účinná ochrana dotknutej osoby alebo dotknutého podniku, je účelom pravidla predovšetkým to, aby tieto subjekty mohli opraviť chybu alebo uviesť také skutočnosti týkajúce sa ich osobného stavu, ktoré môžu ovplyvniť prijatie rozhodnutia alebo jeho obsah (rozsudok Sopropé, EU:C:2008:746, bod 49).

39 Podľa dlhodobo ustálenej judikatúry právo byť vypočutý zaručuje každému možnosť oznámiť účinne a efektívne svoj názor v priebehu správneho konania, a to skôr, ako bude prijaté akékoľvek rozhodnutie, ktoré môže nepriaznivo ovplyvniť jeho záujmy (pozri rozsudok M., EU:C:2012:744, bod 87 a citovanú judikatúru). Ako sa uvádza v bode 31 tohto rozsudku, toto právo sa musí dodržiavať aj vtedy, ak uplatniteľná právna úprava takúto formálnu požiadavku výslovne nestanovuje (pozri rozsudok G. a R., EU:C:2013:533, bod 32 a citovanú judikatúru).

40 V tomto ohľade je nesporné, že vo veci samej neboli príjemcovia výzvy na zaplatenie vypočutí pred prijatím rozhodnutí, ktoré im spôsobujú ujmu.

41 Za týchto okolností treba usudzovať, že vydanie výziev na zaplatenie na základe článku 220 ods. 1 a článku 221 ods. 1 Colného kódexu a v rámci správneho konania uplatniteľného podľa vnútroštátnej právnej úpravy, o akú ide vo veci samej, vykonávajúcej článok 243 Colného kódexu, zahŕňa obmedzenie práva príjemcov týchto výziev na zaplatenie byť vypočutý.

42 Podľa takisto ustálenej judikatúry však základné práva, akým je dodržiavanie práva na obhajobu, nie sú absolútnymi právami, ale môžu obsahovať obmedzenia pod podmienkou, že tie skutočne zodpovedajú cieľom všeobecného záujmu, ktoré predmetné opatrenie sleduje, a z hľadiska sledovaného cieľa nie sú neprimeraným a neadekvátnym zásahom do samotnej podstaty takto zabezpečených práv (rozsudky G. a R., EU:C:2013:533, bod 33, ako aj *Texdata Software*, C-418/11, EU:C:2013:588, bod 84).

43 Je namieste preskúmať, či v kontexte, o aký ide vo veci samej, možno predmetné obmedzenie práva byť vypočutý odôvodniť so zreteľom na judikatúru pripomenutú v predchádzajúcom bode.

44 Holandská vláda tvrdí, že ak by mal Súdny dvor rozhodnúť, že vnútroštátne orgány v prípade dodatočného vymerania cla v zásade musia vypočuť dotknuté osoby pred zaslaním výzvy na zaplatenie, existujú dôvody na odchýlenie sa od tohto pravidla. Predovšetkým by vypočutie dotknutej osoby pred zaslaním výzvy na zaplatenie nebolo zlučiteľné s kogentnými pravidlami Colného kódexu týkajúcimi sa zúčtovania a vyberania cla. Z dôvodu lehôt, ktoré stanovuje Colný kódex, je nevyhnutné, aby colné

orgány hneď potom, čo zistia colný dlh, ho zapísali do účtovnej evidencie a zaslali čo najskôr výzvu na zaplatenie. Sledovaným všeobecným záujmom je záujem na zjednodušení administratívy a na efektívnom vedení konania. Z dôvodu veľmi vysokého počtu výziev na zaplatenie by predchádzajúce vypočítanie dotknutých osôb nebolo efektívne.

- 45 Okrem toho táto vláda tvrdí, že vzhľadom na celkový charakter predmetného vnútroštátneho správneho konania nevedie absencia vypočítania pred vydaním výzvy na zaplatenie k porušeniu práva na obhajobu v jeho podstate, najmä keď príjemcovia výzvy na zaplatenie majú podľa § 7:2 Awb možnosť byť vypočítaní v priebehu ďalšieho konania o námietke podanej proti uvedenej výzve. Keďže prostredníctvom tejto námietky možno dosiahnuť rovnaké právne účinky a časť rozhodnutia spôsobujúcu ujmu možno zrušiť, podstata zásady dodržiavania práva na obhajobu, ktorou je možnosť bez ujmy napadnúť určité rozhodnutie, zostáva zachovaná.
- 46 V tomto kontexte treba zohľadniť po prvé podmienky lehôt, ktoré stanovuje Colný kódex pre dodatočné zapísanie cla vyplývajúceho z colného dlhu do účtovnej evidencie, a po druhé charakter predmetného správneho konania.
- 47 Pokiaľ ide po prvé o lehoty stanovené Colným kódexom, jeho článok 220 ods. 1 stanovuje, že ak suma cla vyplývajúca z colného dlhu nebola zapísaná do účtovnej evidencie v súlade s článkami 218 a 219 tohto kódexu alebo ak bola zapísaná do účtovnej evidencie vo výške nižšej než suma dlžná na základe právnych predpisov, zapíše sa suma cla, ktorá má byť vybratá alebo zostáva na vybratie do dvoch dní odo dňa, kedy sa colné orgány o tejto skutočnosti dozvedeli, a môžu vypočítať sumu dlžnú na základe právnych predpisov a určiť dlžníka. Táto lehota môže byť predĺžená v súlade s článkom 219 tohto kódexu z osobitných dôvodov, ale nesmie presahovať štrnásť dní. Článok 221 Colného kódexu dodáva, že suma cla musí byť oznámená dlžníkovi, len čo je zapísaná do účtovnej evidencie.
- 48 Podľa holandskej vlády sa takáto záväzná lehota dvoch dní zdá byť ťažko zlučiteľná s povinnosťou vypočítať dotknutú osobu pred zaslaním výzvy na zaplatenie.
- 49 V tomto ohľade je však namieste uviesť, že Súdny dvor už v rozsudkoch Komisia/Španielsko (C-546/03, EU:C:2006:132) a Komisia/Taliansko (C-423/08, EU:C:2010:347) rozhodol o nevyhnutnosti, aby členské štáty dodržiavali lehotu na dodatočné zapísanie sumy cla vyplývajúcej z colného dlhu do účtovnej evidencie stanovenú v článku 220 ods. 1 Colného kódexu, v rámci konania o nesplnení povinnosti, v ktorom sa dotknuté členské štáty na odôvodnenie nedodržania takej lehoty, ktoré spôsobovalo omeškanie v poskytnutí vlastných zdrojov Európskeho spoločenstva, dovoľávali povinnosti dodržiavať právo na obhajobu osôb zodpovedných za zaplatenie colného dlhu.
- 50 V bode 33 rozsudku Komisia/Španielsko (EU:C:2006:132) a v bode 45 rozsudku Komisia/Taliansko (EU:C:2010:347) totiž Súdny dvor rozlišoval jednak vzťahy medzi členskými štátmi a Európskou úniou a jednak vzťahy medzi osobou zodpovednou za zaplatenie colného dlhu a vnútroštátnymi colnými orgánmi, v rámci ktorých musí byť dodržané právo na obhajobu.
- 51 Súdny dvor tak rozhodol, že zásadu dodržiavania práva na obhajobu síce možno uplatniť okrem iného v konaní o dodatočnom vymieraní cla na vzťahy medzi osobou zodpovednou za zaplatenie colného dlhu a členským štátom, ale pokiaľ ide naopak o vzťahy medzi členskými štátmi a Úniou, nemôže mať za následok, že sa členskému štátu umožní nesplniť si povinnosť zapísať nárok Únie na vlastné zdroje v lehote, ktorú stanovuje jej právna úprava (rozsudky Komisia/Španielsko, EU:C:2006:132, bod 33, a Komisia/Taliansko, EU:C:2010:347, bod 45).
- 52 Okrem toho je potrebné spresniť, ako to uviedla Európska komisia na pojednávaní, že lehotu dvoch dní, ktorú stanovuje článok 220 ods. 1 Colného kódexu na dodatočné zapísanie sumy cla vyplývajúcej z colného dlhu do účtovnej evidencie, možno predĺžiť podľa článku 219 tohto kódexu. V zmysle

odseku 1 písm. b) tohto ustanovenia možno lehotu na vykonanie zápisu do účtovnej evidencie predĺžiť, pričom nesmie presiahnuť štrnásť dní, okrem iného z dôvodu osobitných okolností, ktoré bránia colným orgánom, aby uvedenú lehotu dodržali.

- 53 Napokon v bode 46 rozsudku Komisia/Taliansko (EU:C:2010:347) Súdny dvor navyše pripomenul, že zápis a oznámenie splatných ciel, ako aj zápis vlastných zdrojov nebráni colnému dlžníkovi namietat' podľa článku 243 a nasl. Colného kódexu proti povinnosti, ktorá mu je uložená tým, že uvedie všetky dostupné dôkazy.
- 54 Pokiaľ ide o druhé o otázku, či právo dotknutých osôb na obhajobu bolo vo veci samej dodržané, aj keď mohli vyjadriť svoje stanovisko až v rámci konania o námietke, je potrebné pripomenúť, že všeobecný záujem Únie a najmä záujem na výbere vlastných príjmov v čo najkratších lehotách vyžaduje, aby sa kontroly mohli vykonávať bez prieťahov a efektívne (rozsudok Sopropé, EU:C:2008:746, bod 41).
- 55 Okrem toho z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že dodatočné vypočítanie v rámci konania o opravnom prostriedku proti nepriaznivému rozhodnutiu môže za určitých okolností zabezpečiť dodržanie práva byť vypočítaný (pozri analogicky rozsudok Texdata Software, EU:C:2013:588, bod 85).
- 56 Čo sa týka rozhodnutí colných orgánov, podľa článku 243 ods. 1 Colného kódexu má každý právo podať odvolanie proti rozhodnutiu vydanému na uplatnenie colných predpisov, ktoré sa ho priamo a osobne dotýka. Ako však zdôrazňujú vnútroštátny súd a Komisia, podanie odvolania na základe článku 243 Colného kódexu nevedie podľa článku 244 prvého odseku tohto kódexu v zásade k odkladu vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Keďže toto odvolanie nemá odkladný účinok, nebráni okamžitému výkonu tohto rozhodnutia. Druhý odsek článku 244 Colného kódexu však dáva colným orgánom možnosť prerušiť výkon rozhodnutia, a to úplne alebo čiastočne, ak majú tieto orgány dôvodné pochybnosti o tom, či je napadnuté rozhodnutie v súlade s colnými predpismi, alebo ak hrozí dotknutej osobe nenapraviteľná škoda. Okrem toho článok 244 tretí odsek Colného kódexu v takom prípade stanovuje zriadenie zábezpeky.
- 57 Ako vyplýva z článku 245 Colného kódexu, predpisy o postupe pri podávaní odvolania sú stanovené členskými štátmi.
- 58 Pokiaľ ide o správne konanie, o ktoré ide vo veci samej, upravuje ho Awb. V § 4:8 Awb je stanovená zásada, že správne orgány pred prijatím rozhodnutia, ktoré by mohlo spôsobiť ujmu dotknutej osobe, ktorá o toto rozhodnutie nežiadala, jej umožnia vyjadriť sa k plánovanému rozhodnutiu.
- 59 Podľa § 4:12 Awb sa však táto zásada nemusí uplatniť pri rozhodnutiach finančnej povahy, ak proti takému rozhodnutiu možno podať námietku alebo odvolanie a ak nepriaznivé dôsledky tohto rozhodnutia možno plne odstrániť po podaní námietky alebo odvolania proti nemu.
- 60 Vo veci samej došlo k uplatneniu tohto ustanovenia.
- 61 Dotknuté osoby totiž mali predtým, ako mohli podať súdnu žalobu s možnosťou odvolania a kasačného opravného prostriedku, možnosť podať námietku u autora rozhodnutia a v rámci konania o tejto námietke mali byť podľa § 7:2 Awb vypočítaní.
- 62 Navyše z pripomienok holandskej vlády vyplýva, že toto konanie o námietke sa uskutočňuje na základe relevantných právnych predpisov a skutkového stavu, ako existovali v čase prijatia rozhodnutia o námietke, takže negatívne dôsledky pôvodného rozhodnutia možno odstrániť v konaní o námietke. V prejednávanej veci by sa prípadné negatívne dôsledky výzvy na zaplatenie, o akú ide vo veci samej, dali odstrániť následne, keďže v prípade námietky a odkladu vykonateľnosti rozhodnutia o výzve na zaplatenie by platbu bolo možné odložiť, kým by sa o námietke (a odvolaní) podľa vnútroštátnej právnej úpravy nerozhodlo.

- 63 Na pojednávání však holandská vláda uviedla, že odklad vykonateľnosti rozhodnutia o výzve na zaplatenie nie je automatický, ale príjemca napadnutej výzvy oň musí požiadať vo svojej námietke. Táto vláda takisto tvrdila, že odklad vykonateľnosti sa vo všeobecnosti povoľuje a že táto prax je zakotvená v ministerskom obežníku.
- 64 Konanie o námietke teda nemá za následok automatický odklad vykonateľnosti rozhodnutia spôsobujúceho ujmu a nerobí ho okamžite nevykonateľným.
- 65 Z rozsudku *Texdata Software* (EU:C:2013:588, bod 85) pritom vyplýva, že táto okolnosť môže mať istý význam pri skúmaní prípadného odôvodnenia obmedzenia práva byť vypočutý pred vydaním rozhodnutia, ktoré spôsobuje ujmu.
- 66 V tomto rozsudku Súdny dvor rozhodol, že uloženie pokuty bez predchádzajúcej výzvy a možnosti vypočutia pred jej uložením by nemalo mať vplyv na zásadný obsah dotknutého základného práva, pokiaľ podanie odôvodnených námietok proti rozhodnutiu o pokute vedie k zabráneniu jej okamžitej uplatniteľnosti a k začatiu riadneho konania, v rámci ktorého možno rešpektovať právo byť vypočutý (rozsudok *Texdata Software*, EU:C:2013:588, bod 85).
- 67 Z judikatúry citovanej v predchádzajúcom bode však nemožno vyvodiť, že bez vypočutia pred vydaním výzvy na zaplatenie musí mať podanie námietky alebo iného opravného prostriedku proti tejto výzve v správnom konaní za následok automatický odklad vykonateľnosti uvedenej výzvy na zaplatenie, aby sa zabezpečilo dodržanie práva byť vypočutý v rámci tejto námietky alebo iného opravného prostriedku.
- 68 Vzhľadom na všeobecný záujem Únie na výbere vlastných príjmov v čo najkratších lehotách, na ktorý sa poukazuje v bode 54 tohto rozsudku, článok 244 druhý odsek Colného kódexu stanovuje, že podanie odvolania proti výzve na zaplatenie má za následok odklad vykonateľnosti tejto výzvy, ak existujú dôvodné pochybnosti o tom, či je napadnuté rozhodnutie v súlade s colnými predpismi, alebo ak hrozí dotknutej osobe nenapraviteľná škoda.
- 69 Je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa ustanovenia práva Únie, akými sú ustanovenia Colného kódexu, majú vykladať s prihliadnutím na základné práva, ktoré podľa ustálenej judikatúry tvoria súčasť všeobecných právnych zásad, ktorých dodržiavanie Súdny dvor zabezpečuje (pozri v tomto zmysle rozsudky *Österreichischer Rundfunk a i.*, C-465/00, C-138/01 a C-139/01, EU:C:2003:294, bod 68, ako aj *Google Spain a Google*, C-131/12, EU:C:2014:317, bod 68).
- 70 Za týchto okolností vnútroštátne ustanovenia, ktoré vykonávajú podmienky stanovené v článku 244 druhom odseku Colného kódexu na priznanie odkladu vykonateľnosti, musia pri absencii predchádzajúceho vypočutia zabezpečiť, že tieto podmienky, konkrétne existencia dôvodných pochybností o tom, či je napadnuté rozhodnutie v súlade s colnými predpismi, alebo hrozba nenapraviteľnej škody dotknutej osobe, sa neuplatňujú alebo nevykladajú reštriktívne.
- 71 Vo veci samej sa odklad vykonateľnosti výziev na zaplatenie v prípade podania námietky priznáva na základe ministerského obežníka. Je vecou vnútroštátneho súdu, aby overil, či uvedený obežník umožňuje príjemcom výzvy na zaplatenie bez predchádzajúceho vypočutia dosiahnuť odklad jej vykonateľnosti až do jej prípadnej zmeny, aby právo dosiahnuť taký odklad vykonateľnosti bolo efektívne.
- 72 V každom prípade vnútroštátne správne konanie, ktoré vykonáva článok 244 druhý odsek Colného kódexu, nesmie obmedzovať priznanie takého odkladu vykonateľnosti, pokiaľ existujú dôvodné pochybnosti o tom, či je napadnuté rozhodnutie v súlade s colnými predpismi, alebo ak hrozí dotknutej osobe nenapraviteľná škoda.

73 Za týchto okolností treba na druhú otázku písm. a) odpovedať tak, že zásada dodržiavania práva na obhajobu a osobitne právo každého byť vypočutý pred prijatím nepriaznivého individuálneho opatrenia sa majú vykladať v tom zmysle, že pokiaľ správny orgán nevypočul príjemcu výzvy na zaplatenie, ktorá bola vydaná v konaní týkajúcom sa dodatočného vymerania dovozného cla na základe Colného kódexu, pred vydaním tohto rozhodnutia, jeho právo na obhajobu je porušené, aj keď mal možnosť vyjadriť svoje stanovisko neskôr vo fáze správneho konania o námietke, ak vnútroštátna právna úprava neumožňuje príjemcom takej výzvy bez predchádzajúceho vypočutia dosiahnuť odklad jej vykonateľnosti až do jej prípadnej zmeny. Je to tak v každom prípade, ak vnútroštátne správne konanie, ktoré vykonáva článok 244 druhý odsek Colného kódexu, obmedzuje priznanie takého odkladu vykonateľnosti, pokiaľ existujú dôvodné pochybnosti o tom, či je napadnuté rozhodnutie v súlade s colnými predpismi, alebo ak hrozí dotknutej osobe nenapraviteľná škoda.

O druhej otázke písm. b) a tretej otázke

74 Svojou druhou otázkou písm. b) a treťou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa právne následky porušenia zásady dodržiavania práva na obhajobu správnymi orgánmi určujú podľa vnútroštátneho práva, a aké okolnosti má vnútroštátny súd zohľadniť v rámci svojho skúmania. Osobitne sa pýta, či vnútroštátny súd môže zohľadniť predpoklad, že výsledok rozhodovacieho procesu by bol rovnaký, ak by právo byť vopred vypočutý bolo dodržané.

75 V tomto ohľade treba na úvod pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že ak právo Únie nestanovuje ani podmienky, za ktorých sa musí zabezpečiť dodržiavanie práva na obhajobu, ani dôsledky porušenia tohto práva, tieto podmienky a dôsledky sa určia podľa vnútroštátneho práva, pokiaľ opatrenia prijaté v tomto zmysle sú rovnakej povahy ako tie, ktoré sa vzťahujú na jednotlivcov v porovnateľných situáciách podľa vnútroštátneho práva (zásada ekvivalencie), a nevedú k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právnym poriadkom Únie (zásada efektivity) (pozri rozsudok G. a R., EU:C:2013:533, bod 35 a citovanú judikatúru).

76 Toto riešenie je uplatniteľné na colnú vec, lebo článok 245 Colného kódexu výslovne odkazuje na vnútroštátne právo tým, že objasňuje, že „predpisy o postupe pri podávaní odvolania budú stanovené členskými štátmi“.

77 Hoci je pritom možné, aby členské štáty umožnili výkon práva na obhajobu rovnakými spôsobmi, aké sa používajú na úpravu vnútroštátnych situácií, tieto spôsoby musia byť v súlade s právom Únie a predovšetkým nesmú spochybniť potrebný účinok Colného kódexu (rozsudok G. a R., EU:C:2013:533, bod 36).

78 Ako však uviedla Komisia, povinnosť vnútroštátneho súdu zabezpečiť plný účinok práva Únie nemá za následok, že dotknuté rozhodnutie musí byť zrušené vo všetkých prípadoch, keď bolo prijaté v rozpore s právom na obhajobu a osobitne právom byť vypočutý.

79 Podľa práva Únie totiž porušenie práva na obhajobu, najmä práva byť vypočutý, vedie k zrušeniu rozhodnutia vydaného na konci predmetného správneho konania iba vtedy, ak by bez tejto vady mohlo toto konanie dospieť k inému výsledku (pozri v tomto zmysle rozsudky Francúzsko/Komisia, C-301/87, EU:C:1990:67, bod 31; Nemecko/Komisia, C-288/96, EU:C:2000:537, bod 101; Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware/Rada, C-141/08 P, EU:C:2009:598, bod 94; Storck/ÚHVT, C-96/11 P, EU:C:2012:537, bod 80, ako aj G. a R., EU:C:2013:533, bod 38).

80 V dôsledku toho porušenie zásady dodržiavania práva na obhajobu vedie k zrušeniu dotknutého rozhodnutia iba vtedy, ak by bez tohto porušenia mohlo konanie viesť k inému výsledku.

- 81 Je potrebné uviesť, že vo veci samej samotné dotknuté osoby pripúšťajú, že konanie o námietke by nevedlo k inému výsledku, keby boli vypočuté pred vydaním sporného rozhodnutia, keďže nespochybňujú colné zaradenie, ktoré vykonala daňová správa.
- 82 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku písm. b) a tretiu otázku odpovedať tak, že podmienky, za ktorých sa musí zabezpečiť dodržiavanie práva na obhajobu, a dôsledky porušenia tohto práva sa určia podľa vnútroštátneho práva, pokiaľ opatrenia prijaté v tomto zmysle sú rovnakej povahy ako tie, ktoré sa vzťahujú na jednotlivcov v porovnateľných situáciách podľa vnútroštátneho práva (zásada ekvivalencie), a nevedú k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právnym poriadkom Únie (zásada efektivity). Vnútroštátny súd má povinnosť zabezpečiť plný účinok práva Únie, takže pri hodnotení dôsledkov porušenia práva na obhajobu, najmä práva byť vypočutý, môže zohľadniť to, že také porušenie vedie k zrušeniu rozhodnutia vydaného na konci predmetného správneho konania iba vtedy, ak by bez tejto vady mohlo toto konanie dospieť k inému výsledku.

O trovách

- 83 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

1. **Jednotlivci sa môžu pred vnútroštátnymi súdmi priamo dovolávať zásady dodržiavania práva na obhajobu správnymi orgánmi a z nej vyplývajúceho práva každej osoby byť vypočutý pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia, ktoré môže nepriaznivo ovplyvniť jej záujmy, ako sa uplatňujú v rámci nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva, zmeneného a doplneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2700/2000 zo 16. novembra 2000.**
2. **Zásada dodržiavania práva na obhajobu a osobitne právo každého byť vypočutý pred prijatím nepriaznivého individuálneho opatrenia sa majú vykladať v tom zmysle, že pokiaľ správny orgán nevypočul príjemcu výzvy na zaplatenie, ktorá bola vydaná v konaní týkajúcom sa dodatočného vymerania dovozného cla na základe nariadenia č. 2913/92, zmeneného a doplneného nariadením č. 2700/2000, pred vydaním tohto rozhodnutia, jeho právo na obhajobu je porušené, aj keď mal možnosť vyjadriť svoje stanovisko neskôr vo fáze správneho konania o námietke, ak vnútroštátna právna úprava neumožňuje príjemcom takej výzvy bez predchádzajúceho vypočutia dosiahnuť odklad jej vykonateľnosti až do jej prípadnej zmeny. Je to tak v každom prípade, ak vnútroštátne správne konanie, ktoré vykonáva článok 244 druhý odsek nariadenia č. 2913/92, zmeneného a doplneného nariadením č. 2700/2000, obmedzuje priznanie takého odkladu vykonateľnosti, pokiaľ existujú dôvodné pochybnosti o tom, či je napadnuté rozhodnutie v súlade s colnými predpismi, alebo ak hrozí dotknutej osobe nenapraviteľná škoda.**
3. **Podmienky, za ktorých sa musí zabezpečiť dodržiavanie práva na obhajobu, a dôsledky porušenia tohto práva sa určia podľa vnútroštátneho práva, pokiaľ opatrenia prijaté v tomto zmysle sú rovnakej povahy ako tie, ktoré sa vzťahujú na jednotlivcov v porovnateľných situáciách podľa vnútroštátneho práva (zásada ekvivalencie), a nevedú k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právnym poriadkom Únie (zásada efektivity).**

Vnútroštátny súd má povinnosť zabezpečiť plný účinok práva Únie, takže pri hodnotení dôsledkov porušenia práva na obhajobu, najmä práva byť vypočutý, môže zohľadniť to, že také porušenie vedie k zrušeniu rozhodnutia vydaného na konci predmetného správneho konania iba vtedy, ak by bez tejto vady mohlo toto konanie dospieť k inému výsledku.

Podpisy